

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Radana Malíka v právní věci navrhovatele: **Ing. B. Š.**, zast. Mgr. Vratislavem Urbáškem, advokátem se sídlem Národní 973/41 Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2015, č. j. 444/500/1513469/ENV/15, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 105/2015, o návrhu žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů,

t a k t o :

- I. Městský soud v Praze **j e p o v i n e n** ve věci vedené u něj pod sp. zn. 5 A 105/2015, nařídit jednání ve věci nejpozději ve lhůtě do **31. 5. 2017**.
- II. Žalobci **s e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení ve výši 1.800 Kč; tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto usnesení k rukám Mgr. Vratislava Urbáška, advokáta se sídlem, Národní 973/41, Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

Z předloženého spisu Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce (dále „navrhovatel“) podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného dne 24. 6. 2015.

Dne 16. 3. 2017 byl Nejvyššímu správnímu soudu postoupen městským soudem návrh navrhovatele ze dne 8. 3. 2017 na určení lhůty k provedení procesního úkonu (nařízení jednání). Navrhovatel uvádí, že posledním úkonem ze strany městského soudu bylo vydání usnesení ze dne 19. 11. 2015, kterým mu opětovně nebyl přiznán odkladný účinek, a od té doby je soud nečinný.

K podanému návrhu se vyjádřila předsedkyně rozhodujícího senátu městského soudu; uvedla, že žaloba byla podána dne 24. 6. 2015, dne 2. 7. 2015 byl navrhovatel

vyzván k zaplacení soudního poplatku a žalovaný k vyjádření k žalobě a návrhu na přiznání odkladného účinku. Dne 5. 8. 2015 soud rozhodl usnesením 5 A 105/2015 – 42, o nepřiznání odkladného účinku, dne 6. 8. 2015 byl právní zástupce navrhovatele vyzván k předložení řádné plné moci, ten tak učinil dne 7. 8. 2015. Dne 21. 8. resp. 11. 9. 2015 písemně a 2. 10. 2015 telefonicky urgoval soud žalovaného o vyjádření k žalobě a zaslání spisu, žalovaný tak učinil dne 13. 10. 2015.

Dne 26. 10. 2015 požádal navrhovatel opětovně o přiznání odkladného účinku, usnesením ze dne 19. 11. 2015, č. j. 5 A 105/2015 – 85, soud odkladný účinek nepřiznal.

Předsedkyně senátu konstatovala, že věc je po procesní stránce připravena k rozhodnutí, a současně poukázala na povinnost soudu postupovat v souladu s § 56 s. ř. s. s tím, že věci jsou vyřizovány dle pořadí; v současné době senát nařizuje jednání a rozhoduje ve věcech časově předcházejících žalobě navrhovatele, konkrétně z roku 2013.

Poukázala na to, že institut určení lhůty k vydání rozhodnutí dle § 174a zákona o soudech a soudcích neslouží k tomu, aby byly přednostně a v rozporu se zákonným pravidlem vyřizovány věci těch žalobců, kteří se nejhlasitěji ozývají na úkor žalobců mlčících, na něž délka řízení u zdejšího soudu doléhá neméně tíživě. V této souvislosti odkázala na usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Aprk 10/2011 – 107 nebo usnesení č. j. Aprk 11/2015 – 14. Návrh považuje městský soud za nedůvodný a navrhuje jeho zamítnutí, neboť vyhovění návrhu by ve svém důsledku znevýhodňovalo ty účastníky, jejichž žaloby napadly dříve než žaloba navrhovatele (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2014, č. j. Aprk 11/2014 - 37).

Nejvyšší správní soud ověřil tvrzené skutečnosti ve spise městského soudu a shledal, že v něm mají oporu.

Návrh je důvodný.

Dle § 174a odst. 1, věty první, zákona o soudech a soudcích „[m]á-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že v tomto řízení dochází k průtahům, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení [...]“.

Jak již zdejší soud několikrát ve své judikatuře konstatoval, průtahy v řízení znamenají, že v soudním procesu dochází k neodůvodněně pomalému vyřizování věci napadlé příslušnému soudu či dokonce ke vzniku excesivního stavu, kdy dochází k nečinnosti soudu. Nejvyšší správní soud se při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, a to zejména s ohledem na kritéria stanovená v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, jimiž jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu.

Soud dle § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s. projednává a rozhoduje přednostně návrhy na osvobození od soudních poplatků a návrhy na ustanovení zástupce, projednává a rozhoduje přednostně též žaloby proti nečinnosti správního orgánu a žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, návrhy a žaloby ve

pokračování

věcech mezinárodní ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území, rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, rozhodnutí o ukončení zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám v souvislosti s trestním řízením, jakož i další věci, stanoví-li tak zvláštní zákon. V případě navrhovatele se o takový případ nejedná.

Co se týče postupu samotného městského soudu, lze konstatovat, že soud se nedopustil zásadních průtahů ve vztahu k úkonům, které je nutno učinit, aby se řízení dostalo do stavu, kdy je možno nařídit jednání, resp. vydat rozhodnutí. Jinými slovy, městský soud v přiměřené době po obdržení žaloby dovedl řízení do stavu, kdy by bylo rozhodnout.

Nejvyšší správní soud, jak městský soud zdůrazňuje toho, že dle § 56 odst. 1 s. ř. s. soud projednává a rozhoduje věci v pořadí, v jakém k němu došly. Věc navrhovatele přitom není přednostní věcí ve smyslu § 56 odst. 3 s. ř. s. V případech, kdy řízení netrvá nepřiměřenou dobu, akcentuje zdejší soud nutnost respektovat pravidlo dle § 56 odst. 1 s. ř. s., nejde-li o případy uvedené v § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s., a to již z toho důvodu, že např. samotné hledisko složitosti věci, jakož ani hledisko její důležitosti nemůže být bez dalšího rozhodujícím pro dřívější či pozdější projednání případu. V tomto směru jsou odkazy městského soudu na judikaturu zdejšího soudu přiléhavé. Nicméně městský soud pomíjí další aspekty, na které Nejvyšší správní soud klade rovněž důraz, a to celkovou dobu řízení; v tomto směru citované pasáže vytrhává z celkového kontextu daných případů.

Nejvyšší správní soud opakovaně podotýká, že stav řízení, kdy soud již vykonal veškeré úkony nutné k tomu, aby mohl rozhodnout, nicméně v dané věci, která nemá přednostní režim, stále nerozhodl, jelikož rozhoduje věci, které napadly dříve, není *sensu stricto* známkou průtahu v řízení. Podstatné zde však je, aby řízení nebylo v tomto stavu udržováno po nepřiměřenou dobu. Soudní řád správní respektuje objektivní realitu v českém soudnictví, kdy rozhodující soudci či senáty mají v jednom okamžiku vícero běžících řízení, některá z nich již připravená k rozhodnutí a postupně v nich vydávají rozhodnutí, přičemž ostatní věci na rozhodnutí „čekají“. To samo o sobě neodporuje požadavku spravedlivého procesu, který obecně nepředvídá vydání rozhodnutí ihned, jak je to možné, ale pouze brání tomu, aby doba řízení nebyla nepřiměřeně dlouhá.

Nejvyšší správní soud se při posuzování průtahů v řízení řídí názorem vyjádřeným Ústavním soudem: „*je věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví, zakotvené v Listině a Úmluvě, byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době*“ (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994, sp. zn. IV. ÚS 55/94, publikovaný jako N 42/2 SbNU 35).

Stejně jako Ústavní soud (srov. též např. nález ze dne 7. 8. 2007, sp. zn. IV. ÚS 391/07, publikovaný jako N 122/46 SbNU 151) si přitom Nejvyšší správní soud plně uvědomuje, že jeho individuální rozhodnutí není systémovým řešením, neboť ani samotným vyhověním návrhu na určení lhůty těch účastníků řízení před městským soudem, jejichž věci jsou ještě starší než věc navrhovatelova, by nedošlo k faktickému

zlepšení situace. Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu není totiž nástrojem, který je schopen odstranit případnou přetíženost soudu. Nejvyšší správní soud však nemá jiný nástroj, který by mohl použít k ochraně navrhovatelů před případnými průtahy v řízení u krajských soudů. Ve vztahu k otázce zachování principu rovnosti účastníků řízení před městským soudem, která se v dané souvislosti nabízí, lze s odkazem na výše zmíněný nálezn Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2007 (viz bod 25. nálezu) zmínit, že: *„takový princip se uplatní toliko v situaci, kdy zásah do základních práv a svobod jednotlivce lze odstranit jiným způsobem, tedy existují-li vedle zvoleného nástroje také jiné prostředky, kterými lze zabránit zásahu do základních práv a svobod.“* Nejvyšší správní soud však jiný prostředek nemá a o návrhu na určení lhůty musí rozhodnout.

Pro posouzení předloženého návrhu v nyní projednávané věci vzal Nejvyšší správní soud za rozhodující, že žaloba byla podána v červnu 2015, tedy téměř před dvěma roky; přitom z vyjádření městského soudu, uvádí-li, že v současné době projednává věci z roku 2013, nelze očekávat, že by věc navrhovatele byla rozhodnuta v přiměřené lhůtě. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud s ohledem na dosavadní postup městského soudu, jakož i s přihlédnutím ke své konstantní judikatuře, nemohl, než dospět k závěru o oprávněnosti podaného návrhu, neboť dobu dosahující téměř 2 roky, po kterou se navrhovateli dosud nedostalo rozhodnutí, resp. řízení nedospělo ani do fáze nařízení jednání, na kterém navrhovatel trvá, již nelze z hlediska čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod ospravedlnit, a považovat ještě za přiměřenou.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. Z obsahu spisu soud zjistil, že zástupce navrhovatele učinil jeden úkon právní služby (podání návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu). Zdejší soud rozhodl tak, že se navrhovateli náhrada nákladů řízení přiznává ve výši $1 \times 1.500 \text{ Kč} + 1 \times 300 \text{ Kč}$, celkem 1.800 Kč [dle § 7 bodu 4., § 9 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů].

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu